

Genewa, 8 listopada 2023 r.

Mam zaszczyt zwrócić się do Pana w imieniu Podkomitetu ONZ ds. zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (skrót ang.: SPT), utworzonego na mocy Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania albo karania (skrót ang.: OPCAT), jako przewodniczący Europejskiego Zespołu Regionalnego.

Niniejszy list odnosi się do Pańskiego pisma z dnia 29 marca 2023 r. Europejski Zespół Regionalny SPT starannie przeanalizował Pańską prośbę zgłoszoną na podstawie art. 20 lit. f) i chciałby udzielić następującej rady:

- (a) Zgodnie z art. 20 lit. a) i b) OPCAT, krajowym mechanizmom prewencji (KMP) przyznaje się między innymi dostęp do wszystkich informacji dotyczących liczby osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań określonych w artykule 4, jak również liczby takich miejsc i ich położenia, a także dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania.
- (b) Przepis ten nie wprowadza żadnych ograniczeń co do tego, kiedy KMP ma uzyskać pełny dostęp do wskazanych informacji, a jedynie stanowi, że mają one umożliwić KMP wykonywanie swojego mandatu.
- (c) Podstawowym sposobem realizacji mandatu KMP są wizyty w miejscach pozbawienia wolności. Wizyty takie nie są jednak jedynym sposobem, za pomocą którego KMP ma realizować swój mandat, ponieważ uprawnienia prewencyjne KMP są szerokie. Wynika to wyraźnie na przykład z art. 19 lit. c) OPCAT, który upoważnia KMP do przedstawiania propozycji i uwag odnośnie obowiązujących oraz projektowanych przepisów prawnych. Potwierdzają to ponadto wytyczne SPT dotyczące KMP, które stanowią, że „KMP powinien przedstawiać odpowiednim organom państwowym propozycje i uwagi dotyczące istniejącej oraz projektowanej polityki lub ustawodawstwa, które uznaje za istotne z punktu widzenia swojego mandatu”.¹ To tylko jeden z przykładów, które jasno wskazują, że w celu skutecznego wykonywania swoich szerokich uprawnień prewencyjnych Krajowe Mechanizmy Prewencji muszą mieć pełny dostęp do wszystkich informacji wskazanych w art. 20 OPCAT w każdym momencie, w którym są im one potrzebne. Jakakolwiek sugestia, że taki dostęp do informacji ograniczony jest wyłącznie do czasu faktycznego przeprowadzania wizyty przez KMP stanowiłaby poważne ograniczenie dla pełnej realizacji uprawnień prewencyjnych KMP, określonych w OPCAT.

Sz. Pan Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich Rzeczypospolitej Polskiej
email: biurorzecznika@brpo.gov.pl

[REDACTED]

¹ CAT/OP/12/5 par. 35.

- (d) Pojęcia „wizyta” nie należy ponadto interpretować w sposób zawężony i nie należy go rozumieć wyłącznie jako czas fizycznie spędzony przez KMP w danej placówce, ale również jako czas przygotowań do wizyty oraz okres po niej następujący. Aby więc na przykład skutecznie przygotować się do wizyty, KMP potrzebuje informacji określonych w art. 20 OPCAT. Informacje te mogą być również potrzebne w okresie następującym po wizycie do skutecznego opracowania raportu.
- (e) Dlatego też Krajowemu Mechanizmowi Prewencji należy zapewnić, jak przewidziano w art. 20 OPCAT, między innymi dostęp do wszystkich informacji dotyczących liczby osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań, jak również liczby takich miejsc i ich położenia, a także dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania w każdym momencie, w którym informacje takie są wymagane przez KMP.

z poważaniem

Vasiliki Artinopoulou
członek SPT, szef Europejskiego Zespołu Regionalnego
[podpis odręczny nieczytelny]